ՔՍԱՆԵՒՉՈՐՐՈՐԴ — ՏԱՐԻ — ԹԻՒ — 1691 — ՇԱԲԱԹ — 7 — ՅՈՒՆԻՍ — Ն. Տ. — 19 — ՅՈՒՆԻՍ — 1875

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 8 Մէճ.
» Գաւառաց » 10 Մէճ.
Վեցամսեայ Կ. Պոլսոյ » 4 Մէճ.
» Գաւառաց » 5 Մէճ.
Յայտարարութեան թերթի գին 60 փր. յանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ, երկու անգամի համար 2 ղուրուշ, աւելի անգամներու համար գրաւոր համաձայնութիւն կըլլայ։

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գրած լրագրաց ծանուցմունքը խմբագրութեան վրայ է։ Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն խմբագրի — Տնօրէնին պիտի ուղղուի, Կ. Պոլիս, Չինիլի խան, Մասիսի գրասենեակը։

Համբուն ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 7 ՅՈՒՆԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Իտալիոյ գաւառաց և գլխաւորապէս Նաբոլիի և Սիկիլիա կղզւոյն մէջ աւազակութիւնն ընդարձակ ճիւղեր տարածած և գրեթէ կանոնաւոր արհեստ կամ վիճակ մը դարձած ըլլալով, կառավարութիւնն այս անհանդուրժելի վիճակին վերջ տալու համար ապահովութեան նոր օրէնք մը ներկայացուց երեսփոխանական ժողովին։

Յիշեալ օրէնքը ջերմ վիճաբանութեանց առիթ եղաւ նախ լրագրաց և ապա երեսփոխանական ժողովոյ մէջ։ Ազատականք կը գտնեն իրաւամբ թէ կառավարութեան ներկայացուցած նոր օրէնքն աչաւոր զէնք մը կուտայ կառավարութեան ձեռքը, և իտալական օրէնսդրութեան մէջ այնպիսի տրամադրութիւններ կը մտցնէ որ անձանց ազատութիւնն իշխանութեան ձեռքը կը մատնեն։ Այս պատճառաւ է որ երեսփոխանական ժողովին մէջ քուէն ընդդիմութեանց հանդիպած է կառավարութեան առաջարկած օրէնքը, և մինչև իսկ աղմուկի և խռովութեան առիթ եղած, ինչպէս որ կը ծանուցանէ հեռագիրը։

Ահաւասիկ առաջարկեալ օրինաց ծրագիրը, զոր կառավարութիւնը չափաւորելով առժամանակեայ վիճակի մէջ դրաւ, ընդունելով որ իբրև փորձ գործադրի մինչև վեց ամիս, և ապա կատարեալ օրէնք մը պատրաստուի։

«Մինչև ներկայ տարւոյս վերջն այն գաւառաց և նահանգաց մէջ՝ ուր հասարակաց ապահովութիւնը ծանրապէս վտանգուած է սպանութեամբք, յարձակմամբք, յափշտակութեամբք և այլ ոճիրներով, հետևեալ տրամադրութիւնները կըրնան գործադրիլ նախարարաց խորհրդոյն որոշմամբն և թագաւորական հրամանագրով։

«Գաւառապետը կարողութիւն պիտի ունենայ դրաւոր հրամանաւ բռնել ու բանտարկել այն անձինքը, որք չարագործաց ընկերութիւններու անդամ կամ գործակից ըլլալու կասկածեալ են, և առանձին խուզարկութիւններ ընել ամեն ժամանակ և ամեն տեղ՝ ուր պատճառ ունենայ կասկածելու թէ վերոյիշեալ ոճիրներուն հետ յարաբերութիւն ունեցող անձեր, զէնքեր կամ նիւթեր կը գտնուին։

«Բանտարկեալ անձինքն առ առաւելն մինչև տասնևհինգ օր քննելով դատաստանական իշխանութեանց պիտի յանձնուին, որ երբէք չպիտի կրնայ առժամանակեայ ազատութիւն շնորհել անոնց, կամ դատապետին նախագահութեամբ և քաղաքային պատժական ատենի նախագահին և օրինապահին անդամակցութեամբ կազմեալ յանձնաժողով մ՚առաջարկութեամբ և ներքին գործոց նախարարին հրամանաւ մէկ տարիէն հինգ տարի որոշեալ տեղ մը բնակելու և անկէ դուրս չելնելու պիտի դատապարտուին։

«Դատաստանական իշխանութիւնք պիտի կրնան բանտարկութեան վիճակի մէջ դնել ոճրագործութեանց վրայ վկայութիւն կամ տեղեկութիւն տալու կոչուած անձինքն, երբոր սուտ վկայութիւն տալու կամ իրենց գիտցածը չըսելու կամ ծածկելու կասկած տան։»

Ահա այս ծրագրին դէմ է Իտալիոյ ազատասէր լրագրաց և երեսփոխանաց դժգոհութիւնը, այս միտք կասկածով թէ կառավարութիւնը կրնայ չարաչար գործածել նաև իւր հակառակորդաց դէմ։ Առանց այս կասկածին՝ երեսփոխանական ժողովոյ անդամոց ամենն ալ համամիտ են այս կէտիս վրայ՝ թէ Նաբոլիի և մանաւանդ Սիկիլիոյ գաւառաց մէջ աւազակութիւնն անտանելի վիճակի հասած է, որուն անպատճառ վերջ մը տալ հարկ է։

Վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ երեսփոխանական ժողովը քանի մը փոփոխութիւններով ընդուներ է վերոյիշեալ օրէնքը։

Բրիւսս — Գաղղիական պատերազմին ժամանակ Գաղղիական բանակին կազմակերպութեան և անբաւականութեան գլխաւոր պատճառներէն մին այս օրերս երևան ելաւ։

1869ի երմասական հաշիւները քննելու համար կազմուած յանձնաժողովն իւր պաշտօնը կատարելով գըտաւ որ զօրաց ամբողջ թուոյն յատկացեալ ծախքէն 90 միլիոն ֆրանք իւր նպատակէն խոտորեր է, այսինքն գողցուեր է՝ 90000 զօրաց արձակուրդ տրուելով։

Այս անակնկալ յայտնութիւնը նոր և ծանր հարուած մ՚է Պօնաբարթեան կուսակցութեան։

Անգղիական Թայմզ լրագրին Վիէննայի թղթակիցը կը ծանուցանէ թէ, Պիսմարք իշխանն սպանելու առաջարկութիւն ընող Վիւինկէր անուն անձը՝ խաբէութեամբ սուտ խելու միաստանութեան ենթարկուեր է. որովհետև հաստատուեր է թէ սպանութեան առաջարկութիւն ընելուն միակ նպատակը ճիզվիթները խաբելով ստակ ձեռք բերել էր։

Գօմպայէն 20000 հոգի իկներու բռնութեան Անգղիոյ հասարակաց խորհրդարանին ներկայացեալ աղերսագիր մը կը խնդրէ որ Հընդկաստանի ժողովրդոց ալ իրաւունք տրուի երեսփոխաններ ղրկելու Անգղիոյ խորհրդարանը, ինչպէս որ Հընդկաստանի Գաղղիական և Բորթուկալեան երկիրներէն երեսփոխաններ կը ղրկուին 'ի Վերսայլ և 'ի Լիզպօն։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պեռլին 16 յունիս.

Տէրութեան օրինապահ փաստաբանն իւր եզրակացութեանց մէջ խնդրեց որ Արնիմ կոմսը միամեայ բանտարկութեան դատապարտուի։ Վճիռն ամսոյս 24ին պիտի տրուի։

Փարիզ 16 յունիս.

Ազգային ժողովն 323ի դէմ 369 ձայնիւ մերժեց ձախակողմեանց առաջարկութիւնն, որ համալսարանական աստիճանները տալու իրաւունքն իբրև պետական մենաշնորհ հաստատ պահել կուզէր։

Լոնտրա 16 յունիս.

Լոնտրայի ու Մանչէսթէրի Ալէքսանտր Քօլլի տունը՝ որ Հնդկաստանի և Չինաստանի հետ գործ կընէր, իւր վճարքը դադրեցուց 3 միլիոն լիրա պարտքով։

Կալկաթա 16 յունիս.

Կառավարութեան ըրած երկուք ու կէս միլիոն լիրայի փոխառութիւնը գոցուեցաւ։ Տեղացիք 1875000 լիրա ստորագրեցին։

Պուքրէշ 16 յունիս.

Կարոլոս իշխանն այսօր Ճուրճէվօի (Եէրկէօյի) մօտ կեցած Ռուսմանիական նաւախումբն աչքէ անցունելու երթալով, Ռուսճուգի կուսակալին հրաւիրեց զինքը որ քաղաքին պահապան զօրաց հանդէս մ՚ընէ, և մեծ պատուով ընդունելութիւն ըրաւ իշխանին, Ճուրճէվօէն Պուքրէշ վերադարձած ժամանակ՝ երկու կառախումբ իրար զարնուելով իշխանն և իր հետը մարդոցմէ մի քանին թեթև կերպիւ վիրաւորեցան։

Աթէնք 15 յունիս.

Պիրէօնի առջև երկաթ նետած Գաղղիական նաւախումբին հրամանատար Լառօնսիէր Լընուրի ծովապետը մեծ ճաշ մը տուաւ ծովապետական նաւուն մէջ, 'ի պատիւ թագաւորին։

Նաւախումբն հինգշաբթի օրը Իզմիր պիտի երթայ։

Պեռլին 17 յունիս.

Լոնտրայէն եկած լուրերն երկիւղ ձգեցին Պօրսային մէջ։

Հռոմ 17 յունիս.

Հասարակաց ապահովութեան օրինաց մէջ Պ. Բիղանէլլիի առաջարկած փոփոխութիւններն ընդունուեցան երեսփոխանական ժողովէն։ Այն խնդրոյն պատճառաւ առջի օրն հրաժարական տուող ձախակողմեան երեսփոխանք՝ Կարբիալտիի առաջարկութեամբ ետ առին իրենց հրաժարականը։

Աթէնք 17 յունիս.

Թագաւորն այսօր կոչունք մը կուտայ Գաղղիական նաւախումբին պաշտօնակալացը։

Վիէննա 17 յունիս.

Վօկէ կոմն երէկ կայսեր ներկայանալով իւր դեսպանական վկայագրերը մատոյց։

Հռոմ 17 յունիս.

Երեսփոխանական ժողովն 32ի դէմ 209 ձայնով ընդունեց հասարակաց ապահովութեան վերաբերեալ օրինաց ծրագիրը։ Միանգամայն Սիկիլիոյ իշխանութեանց ըկատմամբ եղած գանգատները քննելու համար յանձնաժողով մ՚անուանելու առաջարկութիւնը 48ի դէմ 195 ձայնիւ ընդունուեցաւ։ Ձախակողմեանք այս երկու քուէից չմասնակցեցան։

Լոնտրա 17 յունիս.

Պ. Պ. Ռօպէրթ Պէնսըն և ընկ. Քինկս Արմս Եարտի, և Պ. Պ. Ռայնպանի Հօլպէրթըն և ընկ. Սէնթ Հէլէնս Բլէյսի, իրենց վճարքը դադրեցուցին։ Այս սնանկութիւններն ուրիշ նուազ կարևոր սնանկութեանց առիթ եղան։ Բայց տակաւին ուրիշ սնանկութիւնք ալ կ՚սպասուին։

Լոնտրա 17 յունիս.

Օսմ.	քօնս.	43 3/8
փոխ	1865	69
»	1869	54 5/8
»	1871	64 5/8
»	1872	85 1/2
»	1873	52 5/8

Նոր փոխառութիւն
Անգղ. քօնս. 92 15/16

Լիվէրբուլ 17 յունիս.

Բամպակ Միտլինկ—Օրլէան 7 3/4
» Ֆայր Տօլէրահ 5 1/8
Ծախուած 15000 հակ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մայրաքաղաքիս Գաղղիական նաւորմնոր դեսպան Պուրկօան կոմսն հինգշաբթի օրը Կ. Պոլիս հասաւ Վառնայէն և ուղղակի Թարապիայի դեսպանատունն իջաւ։

Երուսաղէմայ Յունաց Նորընտիր Պատրիարքին պէտաթը չորեքշաբթի օրը Բ. Դռնէն շնորհուելով Իզմիր ղրկուեցաւ։

Այս շաբթու Հայ երիտասարդ մ՚եւ աղջիկ մը մահմէտական կրօնքն ընդունեցին։

Ոստիկանութիւնը Գասըմ փաշային մէջ գողերու ընկերութիւն մը ձեռք ձգեց, որք ժամանակէ մ՚ի

վեր խաղցուցի և Գասըմ փաշայի մէջ յաճախած գողութեանց հեղինակներն են եղեր։ Ասոնք 10 հոգի են, Տաճիկ, Յոյն և Հրեայ, որք ուրիշ բազմաթիւ համախոհներ ալ ունին, և հիմա ոստիկանութիւնը զանոնք ալ գտնելու ետև է։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
ԷՈՒՀԱՐԸ ՕՍՄՈՒՄԻՒ

6 յունիս. ուրբաթ իրիկուն			48 31
7 [illegible]			
բացուելու			48 34
կէսօր			48 34
Կ. Պոլիս 6 յունիս			
Սօսիէթէ Ժէնէրալի բաժինք Անգղիոյ			7.34
» փոխանակութեան	»		5.34
Կ. Պոլսոյ Պանքային	»		6.
Քրէտի Ֆէնէրալ	»		10.4
Քրէտի Օթթօ—Թիւրք			— —
Երկաթուղեաց		Ֆր.	125 1/8
Փոխ. 1863		»	341
» 1865	»	»	342
» 1869	»	»	281
» 1872	»	»	88 1/2
» 1873	»	»	271 3/4
Թղթամուէյ	Օսմ. լիր		3 30

ԱԶԳԱՅԻՆ.

Ազգային ժողովն երէկ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք հօր և ատենապետութեամբ վսեմ. Ստեփան փաշայի Ասլանեան։

Ժամ եօթնին ատեան բացուելով, նախընթաց նստին ատենագրութիւնը վաւերացաւ եւ. Մայր Նիկողեցւոյ, Կէտիկ փաշայի և Գումգափուի միացեալ թաղից կողմանէ ընտրեալ 17 երեսփոխանաց վաւերացումը կատարեցաւ։

Ատենապետ փաշան խնդրոյ կարգին չանցած, իրաւասութեան դիւանին մի տեղեկագիրը կարդաց, որ Քաղ. ժողովոյ հրաժարականը չընդունիլ կառաջարկէր, իբր տարաժամ հրաժարում։

Ժողովը տեղեկագրին այս եզրակացութիւնը միաձայնութեամբ ընդունելով որոշեց որ ներկայ կեդրոնական վարչութեան կրօնական և Քաղաքական ժողովները մինչև յառաջիկայ սահմանադրական տարեշրջանի (1876 մայիս) իրենց պաշտօնը շարունակեն ազգասիրաբար։

Ցետոյ խնդրոյ կարգին անցնելով ատենապետ փաշան Այվազեան Մատթէոս էֆէնտիի պատճառաբանեալ հրաժարագրին նկատմամբ իրաւասութեան դիւանին բերած տեղեկագիրը ժողովին ներկայացուց։

Երբոր թէր ու դէմ խօսք ուզողներ եղան, Սրբազան Նախագահը խօսք առնլով յայտարարեց թէ «Ազգային ժողովն ազգին կենսական խնդիրներով միայն զբաղելու պաշտօն ունի. ես չեմ կրնար բնաւ ներել որ ժողովս՝ խնդրոյ կարգին մէջ գտնուած ամենակարևոր խնդիրներն՝ ինչպէս են ազգային դաստիարակութեան, Սահմանադրութեան վերաքննութեան, Սամուէլ Մուրատայ կտակին և այլ ասոնց նման կենսական և ազգօգուտ խնդիրները մէկդի թողլով, կրից արդիւնք եղող անձնական փցուն խնդիրներով ու վէճերով զբաղի։ Ազգը գործ կ'սպասէ մեզնէ, և ոչ խօսք. և ես չեմ կրնար իմ նախագահական պաշտօնս շարունակել խղճիս դէմ, եթէ ազգային ժողովս թանկագին ժամերն յամկէս վատնելուն. ուստի կառաջարկեմ որ այս և ասոր նման խնդիրներն ՚ի սպառ վերնան դիւանին վրայէն։»

Երեսփոխանաց ամենամեծ մասը ձայնակցեցան Ս. Պատրիարքին այս յայտարարութեան, հետևաբար Այվազեան էֆէնտիի պատճառաբանեալ հրաժարագրին վերաբերեալ տեղեկագիրը Ս. Պատրիարք հօր առաջարկութեամբ հանդերձ իրաւասութեան դիւանին վերադարձնել որոշուեցաւ։

Ասկէ յետոյ ժողովը Նախաքննիչ դիւանայ կողմէ ներկայացեալ միւս տեղեկագրերն հետզհետէ իւր քուէէն անցունելով Սրբանձնեանց Արժ. Գարեգին վարդապետի բողոքագիրը Վարչութեան յղեց, Փարիզի Մուրատեան վարժարանի խնդրոյն վերաբերեալ տեղեկագիրն ընդունելով՝ վարչութեան անօրէնութեանը յանձնեց, նոյնպէս երեսփոխանաց ոմանց ըրած առաջարկութեանց վրայ Ջեռընհասութեան դիւանին ըրած եզրակացութիւններն ընդունեց։

Ի վերջոյ, Նախաձեռնութեան դիւանի անդամոյ մեծամասնութեան կողմէ Թուսինեան էֆէնտիի ներկայացուցած օրէնսդրական կարևոր առաջարկութիւնները լսելով, Սրբազան Պատրիարք Հօր առաջարկութեան համաձայն որոշեց Սահմ. վերաքննութեան խնդիրն առաջին ընել խնդրոյ կարգին մէջ։

Ատենապետ փաշան առաջարկելով որ այս ամենակարևոր խնդիրն իւր բուն անունով այն է «վերաքննութիւն Սահմանադրութեան» անունով անցնի խնդրոյ կարգին մէջ, ժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց, առանց ունկն դնելու երեսփոխանաց ոմանց բուռն ընդդիմութեան, որք «փոփոխութիւն Սահմանադրութեան» անունով կուզէին անցունել զայն խնդրոյ կարգին մէջ։

Ժամը 10 քանի մը րոպէ անցած՝ ատեանը գոցուեցաւ 15 օրէն գումարուելու որոշմամբ։

Ագրիանուպօլսոյ և Ֆիլիպէի առաջնորդ Գերապատիւ Տ. Գրիգորիս Ս. Արքեպիսկոպոսն ազգային վարչութեան յանձնարարութեան համեմատ Թաթարթօ երթալով, իւր խաղաղասիրական յորդորանօքն և հայրական խրատներով տեղւոյն երկպառակեալ ժողովուրդն հաշտեցուցեր ու եղբայրական սիրով միացուցեր է։

Ն. Սրբազնութիւնն այս շաբթու կ. Պոլիս եկաւ Թաթարթօէն։

Սրբանձնեանց Արժ. Գարեգին վարդապետն Իզմիրի Քաղաքական ժողովին խնդրանացն և կեդրոնական վարչութեան որոշմանը համեմատ հինգշաբթի օրը Իզմիր գնաց Սահմանադրութիւնը գործադրելու։

Ահաւասիկ Փարիզի Մուրատեան վարժարանի կտակի խնդրոյն վրայ Ազգային ժողովոյ ներկայացեալ տեղեկագրին պատճէնը։

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Դաստիարակութեան և կալուածոց միացեալ դիւանաց ՚ի վերայ Մուրատեան վարժարանի Փարիզու.

Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հօր առաջարկութեամբ Փարիզու Մուրատեան վարժարանին խնդիրը Ազգային ժողովէդ միացեալ դիւանացս ՚ի նախաքննութիւն յղեալ ըլլալով։ Միացեալ դիւանքս կը փութան այժմ իրենց տեղեկագիրը ներկայացնել ազգային ժողովին։

Մուրատեան վարժարանի խնդիրը հիմէն քննելու և հետազօտելու համար արժան համարեցինք Թէոդորեան Գեր. Տ. Սարգիս վարդապետին քաջածանօթ պատմութիւնը՝ որ Մուրատեան և Հայկազնեան վարժարանաց վրայ հրատարակած է 1866 թուին ի Փարիզ, ծայրէ ՚ի ծայր և ուշի ուշով վերծանել, որմէ լիովին տեղեկացեալ կը տեսնեմք որ ՚ի 20 ապրիլի 1816 ՚ի Մադրաս վախճանեալ բարեյիշատակ Աղա Սամուէլ Մկրտիչ Մուրատի յատուկ կտակագրի արդեամբ հիմնեալ է Մուրատեան վարժարանն ՚ի Փարիզ։

Աղա Սամուէլ Մկրտիչ Մուրատ Հնդկաստանի Մադրաս քաղաքի հայազգի վաճառականն իւր կտակագրին մէջ առանձին բաժին հանելով նաև Հայոց ազգին որբ և աղքատ մանկանց դաստիարակութեան համար, իր ստացուածքին մէկ մասը (որ 1 1/2 միլիոն ֆրանքի գումարի մը կը հասնի, և որ յետոյ իր տոկոսներովը մինչև 3 միլիոն ֆրանքի մօտ բարձրացած է.) կը յատկացնէ որ անոնցմով դպրատուն բացուի և Իտալիոյ յարմար տեղ գետիններ գնոյ առնուին և այն գետիններուն եկամուտովը՝ որչափ որ արդիւնք բերեն և քանի՛ մանկանց տարեկան ծախուցը բաւական լինին, այնչափ Հայոց ազգին որբ և աղքատ մանկունք յիշեալ դպրատան մէջ ձրիապէս ուսմունք և լեզուք ուսանին, և իւրաքանչիւրն դառնայ իւր հայրենիքը, և մանկանց վրայ քահանայ ըլլալու պարտականութիւն չը դրուի, և հարուստ ծնողաց զաւակունքն իւրեանց ծախքերովն վճարեն, որպէս զի չըլլայ թէ զրկուին Հայոց ազգին որբ և աղքատ մանկունք իրեն կարգադրեալ կտակի արդիւնքը վայելելէ. և այս դպրատան շինութիւնը և գետիններու գնումը վենետիկեան հարց խորհրդոյն և միջնորդութեան համաձայն ըլլալ կը պատուիրէ, և կըտակակատար կը կարգէ իւր երկու որդիքը Եդուարդ Մ. Մուրատ և Յովհաննէս Մ. Մուրատ և իր կինն Աննա, և կը պատուիրէ որ իւր բանքը և կամքը ամէն դէպքի մէջ Անգղիացւոց օրինաց համաձայն կարգադրուին և ոչ այլ որ և իցէ ազգաց։

Ահա այս է բարեյիշատակ Աղա Սամուէլ Մկրտիչ Մուրատի Հայոց ազգին որբ և աղքատ մանկանց համար ըրած կտակին իմաստը։

Բարեյիշատակ հանգուցելոյն կըտակակատարք ՚ի սկզբան կը դժկամակին կտակեալ գումարը ուղղակի վենետիկոյ հարց ձեռքը և ամէն բան անոնց կամացը յանձնել, որուն համար վենետիկեան Հարք դաղանի հրահանգ տուած էին Թէոդորեան և Սոմալեան վարդապետաց. այս պատճառաւ կտակին գործադրութիւնն ուշանալով, կտակեալ գումարին վրայ տոկոսներ կը բարդուէին, և ուր ուրեմն Մադրասու Անգղիական դատարանին վճռովը կը պարտաւորին կտակեալ գումարը յանձնել վենետիկեան Հարց, այս կտակին գործադրութիւնն ա՛յնքան ժամանակ յապաղեցնելնուն համար։

Դիտել պէտք է որ այս յապաղման երկու կողմն ալ տեղի տուած են, բայց գլխաւորաբար վենետիկեան հարց դաղանի հրահանգն եղած է, որուն հետևանքն եղաւ բուռն կամաց իւրեանց, կտակեալ գումարն ամբողջ իրենց ձեռքն անցնելը։ Եւ որպէս զի կտակակատարաց ապագայ միջամտութենէն ալ բոլորովին ազատ և աներկիւղ ըլլան, վենետիկոյ միաբանութիւնը կտակեալ գումարին վրայ յետոյ բանուած տոկոսէն 500,000 ռուբլի, որ 1 միլիոն 250 հազար ֆրանքի չափ կընէ, կը հաճին զիջնիլ և թողուլ սոյն բարեյիշատակ հանգուցելոյն ժառանգորդներէն, անոնց ձեռքէն ստորագրութիւն առնելով թէ բոլորովին հրաժարած են կտակակատար ըլլալու իրաւունքէն։

Դատին փաստաբաններն այս զեղչման դէմ կը բողոքեն, և կառաջարկեն որ վենետիկոյ միաբանութիւնն իբրև կտակին նենգող ինք ալ զրկուի կտակին գործադրիչ ըլլալու իրաւունքէն, և Անգղիոյ կառավարութիւնը տէր և պաշտպան կենայ այս կտակին։ Դատարանն իրաւունք կուտայ փաստաբանից. բայց նկատելով որ կտակընկալ Հայոց ազգն Անգղիոյ հպատակ չէ, օրինօք չկրնար ինք միջամտել, և ըստ որում Հայոց ազգին որբ և աղքատ մանկանց ներկայացուցիչ մը հոն չկայ, որ անոր բողոքին վրայ դատարանն իրաւունք վճռէ, կը մերժէ փաստաբանից բողոքը, բայց կը հաստատէ թէ Հայոց ազգին որբ և աղքատ մանկանց ներկայացուցիչն կրնայ բողոքել, երբ որ ուզէ, և վենետիկոյ միաբանութեան այս զեղչումը ոչնչացնել, և այդ գումարն իր տոկոսներովը պահանջել ժառանգորդներէն և ժառանգորդաց ժառանգորդներէն իսկ, և կըտակին տէր կանգնիլ։

Վենետիկոյ միաբանութիւնը ոչ միայն ՚ի սկզբան այս զրկանքն ըրած է Հայոց ազգին որբ և աղքատ մանկանց, այլ և իր առած գումարովը Իտալիոյ մէջ գետիններ գնելէ, և վարժարանը Բատուայի մէջ բանալէ ետքը, Աւստրիոյ կառավարութենէն ՚ի հաշուետուութիւն տուած հրամաններէն խուսափելով, դպրատունը լուելեայն ՚ի Փարիզ կը փոխադրէ, և փոխանակ Հայոց ազգին որբ և աղքատ մանկունք կրթելու, հակառակ կտակարար բարերարին կամաց՝ ուրիշներ կը կրթէ, որոնց շատերն այս բարիքը վայելելու արժանիքը չեն ունեցած, և վայելողք ալ վենետիկոյ Միաբանից հետ անձնական յարաբերութիւն ունեցողներն եղած են ընդհանրապէս։ Այս մասնաւոր խնամքն ալ կտակեալ գումարին արդեանց չափովը եղած չէ։

Վենետիկոյ Միաբանութեան այս ամեն արարքը, և նոյն իսկ կըտակեալ գումարին մէջ ըրած չարը և յանի մատակարարութիւնը ցաւ կուտայ բոլոր ազգասիրաց. հետևաբար տեղի և իրաւունք կուտան ընդհանուր ազգին՝ բողոքելու անոր ազգավնաս ընթացքին դէմ, որ հակառակ ազգէն մինչև ցարդ վայելած բազմաթիւ նիւթական և բարոյական ձեռնտուութեանց, այսպէս կը համարձակի Աղա Սամուէլ բարերարին կամքը ապարդիւն թողուլ, և իբրև թէ Աղա Սամուէլ վենետիկոյ միաբանից անձնական վայելմանցը համար յատկացուցած ըլլար այդ ահագին գումարը, և Հայոց ազգին որբ և աղքատ մանկունքը զրկած, վենետիկոյ միաբանութիւնը, կըսեմք, վերջին տարիներս բոլորովին կը գոցէ Մուրատեան վարժարանը, և մինչև ցարդ իրեն դէմ պաշտօնական բողոքոյ ձայն բարձրացած չըլլալէն, մանաւանդ իրենց դիրքէն աւելի խրախուսուած, (ըստ որում կտակը Անգղիոյ օրինաց տակ է, վենետիկոյ վանքը և Մուրատեան վարժարանի կալուածները Իտալիոյ մէջ, Մուրատեան վարժարանը Ֆրանսայի մէջ, իրենք վենետիկոյ միաբանք՝ Օսմանեան հպատակ են), այս դատապարտելի ընթացքը կը շարունակէ և Հայոց ազգին որբ և աղքատ մանկունքը կը զրկէ Մուրատեան բարերարին կըտակին արդիւնքը վայելելէ։

Միացեալ դիւանքս կեզրակացնեն թէ, 1. Աղա Սամուէլ Մկրտիչ Մուրատ իբրպէս Հայոց ազգին բարերարու-

թիւն բրած է, մեծ գումար մը կտակելով Հայոց ազգին որբ և աղքատ մանկանց դաստիարակութեանը, հետեւաբար Հայոց ազգին շնորհակալութեան արժանի ըլլալով. Ազգային ժողովը 'ի դիմաց Հայոց ազգին՝ որ 'ի Տաճկաստան՝ Աղա Սամուէլ Մկրտիչ Մուրատին յիշատակին պէտք է իր յարգանաց հատուցումն իր քուէով նուիրէ։ 2. Դեր. Թէոդորեան Տ. Սարգիս վարդապետն թէ 'ի սկզբան և թէ յետոյ և թէ մինչև ցարդ Աղա Սամուէլ Մ. Մուրատին բարերար կամքը 'ի գործ դնելու մասին տարած ջանից և տառապանացը, և 'ի վերջոյ այս մեծ խնդիրը՝ որպէս զի մոռացութեան տակ չթողուի և որբոց ու աղքատաց զրկանքին համար օր մը կարենայ Ազգը բողոքել, այս խնդիրը իր ամեն պարագայիւքը դրի առնելով հրատարակած և ընդհանուր ազգին ծանուցած ըլլալուն համար՝ Ազգային ժողովոյ գոհութեան արժանի է։ 3. Վենետիկոյ Միաբանութիւնը թէ 'ի սկզբան և թէ յետոյ և թէ մինչև ցարդ Աղա Սամուէլ Մ. Մուրատին կտակին խափանելով և անոր բարերար կամացը անհաւատարիմ գտնուելով, Հայոց ազգին որբ և աղքատ մանկանց զրկանք բրած է. ուստի Ազգային ժողովը 'ի դիմաց որբ և աղքատ Հայ մանկանց որ 'ի Տաճկաստան, պաշտպան կանգնելով Մուրատեան կտակին, այս խնդիրն պէտք է որ յղէ Ազգ. Վարչութեան 'ի նկատառութիւն և 'ի տնօրէնութիւն։

(Շարունակելի)

. . . Խմբագրապետ Մասիս պատուական լրագրոյ։

Ձեր պատուական թերթին 1684 թիւոյն մէջ Ցովհաննէսեան Արիս էֆէնտիի մէկ յօդուածը կարդացինք, որով յունվար 11 ամսաթուով մեր հրատարակած յօդուածին իբր թէ կը պատասխանէր։

Արիս էֆէնտին մեր 9 առարկութեանց 8ին պատասխան չունենալով, միայն 9րդին պատասխան մը կրցեր է ճարել. և այն ալ հինգ ամիս վերջը. մենք ալ այժմ միայն այդ բռնած մէկ կէտին պատասխանենք։

Խնդիրը սա է թէ մեր չորրորդ ձայնին եղանակը Ըսմահա՞ն է, կամ թէ Թուրքը և Պարսիկը Ըսմահան եղանակը ինչպէս կըճանեն և ինչպէս կերգեն նէ, մեր չորրորդ ձայն բռնածն ալ ճիշդ անոր նման կերգէ՞, և թէ ունի՞ Ըսմահան եղանակի յատուկ եղած այն դարձուածքներն և հանգստանքներն ամբողջ։

Արիս էֆէնտին առանց մեր կէտերը քննարկելու, մի միայն Ցոյն երաժշտաց վկայութիւնը բերեր է ըսելով թէ. «Ճի այն է ըստ Պարսկին և ըստ Թուրքին Ըսմահան, ըստ Յունաց Խասադէդարդոս, և ըստ Հայոց չորրորդ ձայն, և ոչ այլ ինչ»։

Զարմանքնիս չի կրցինք բռնել երբոր Ցոյն երաժշտաց վկայութիւնը կարդացինք, որն որ Արիս էֆէնտի իւր յօդուածին կցեր էր. և անոր մէջ Ըսմահանի անունն անգամ չը գտանք։

Ցոյն երաժիշտները չորրորդ ձայնին Խասադէդարդոս կըսեն եղեր և ուտհերէնն ալ Նեվա դրեր են։ Արդեօք Արիս էֆէնտին Նեվա ըսելով Ըսմահա՞ն կը հասկընայ, և կամ թէ Ըսմահանին և Նեվային ընթացքները և հանգստանքները մի և նո՞յնը կըճանէ. եթէ Ըսմահան և Նեվա մի և նոյն բան կըմբռնէ, պէտք էր Արիս էֆէնտի իր յօդուածին մէջ ըսեր թէ Ցոյները չորրորդ ձայնին Ըսմահան կամ Նեվա կըսեն, որպէս զի Ցունաց վկայաբանութիւնն իրեն կարևոր փաստ ըլլար, մինչդեռ այժմ ինք կը պնդէ թէ չորրորդ ձայնը Ըսմահան է, իսկ Ցոյները կըսեն թէ չորրորդ ձայնը Նեվա է. Հարկ կըլլայ Տիմիթրիոս էֆէնտիին ևս Արիս էֆէնտիի և Ցոյն երաժշտաց մէջ միջնորդ կանգնիլ, և անոնց մէջ համաձայնութիւն գոյացնել։

Ցուց կըմանամ նաև Տիմիթրիոս էֆէնտիին և անոր միջոցաւ Ցոյն երաժշտաց ծանուցանելու թէ, իրենց հրատարակած վկայաբանութեան մէջ խոշոր սխալներ կան. մինչդեռ իրենք մեր և Արիս էֆէնտիի մէջ եղած մէկ խնդիրը լուծանելու պաշտօնը առեր են,

ԱՁ ընաւ Սեգահ չէ.
ԲՁ ընաւ Հիւզզամ չէ.
ԳՁ ընաւ Զարկեահ չէ.
ԴՁ ըստ մասին Նեվա է, որ ըսել է ամբողջապէս Նեվա կոչուած եղանակը չէ.
ԱԿ ընաւ Հիւսէյնի չէ.
ԲԿ ընաւ Հիճազ չէ.
ԳԿ ըստ մասին Պէսթէնիկեար է, որ ըսել է ամբողջապէս Պէսթէնիկեար կոչուած եղանակը չէ.
ԴԿ ընաւ Բայաթ չէ։

Կամ այն է որ մեր ԱՁ, ԲՁ և այլն եղանակները ինչ որ են, Ցունաց ԱՁ, ԲՁ և այլն եղանակները նոյնը չեն, որովհետեւ Ցոյն երաժիշտք թերևս արդարանան իրենց ձայները նշանակուած Թուրք եղանակաց կանոնաց համաձայն երգելովն, և կամ Ցոյն երաժիշտները Թրքաց Հիւզզամ՝ Սեգահ և այլն եղանակներուն անտեղեկութիւն չունին։

Որն ալ ըլլայ, Արիս էֆէնտի կրթնելու փաստ մը չը կրնար գտնել Ցունաց վկայաբանութեանը մէջ։ Իսկ մենք ինչպէս մեր յունվար 11 թուականաւ յօդուածին մէջ ըսած ենք, նոյնը կը կրկնենք թէ, չորրորդ ձայնը Ըսմահան չէ, և թէ մեր ութ ձայն եղանակներէն և ոչ մէկը Թրքաց այլ և այլ եղանակաց և ոչ մէկուն ամբողջապէս կը հետևի կամ անոնց վրայ շինուած է, այլ իւրաքանչիւր իրեն յատուկ եղած ընթացքն և հանգստանքներն ունին, որոնցմով կը տարբերին Թուրք եղանակաց ընթացքէն. և այս պատճառաւ անոնք մեր ազգային եկեղեցւոյն յատուկ են, և իրենց յատուկ ազգային անուններն ունին ԱՁ, ԲՁ և այլն։

Գալով Ցնտեսեան էֆէնտիին որ Ձեր 1683 թերթին մէջ պատասխան մը հրատարակած էր, 1671 թուոյն մէջ մեր ընդարձակ պատասխանին համառօտութեանը վրայ, զոր Ձեր Մեծապատուութիւնը բրած էր։ Շատ զարմացանք որ Ցնտեսեան էֆէնտի աճապարեր է այդ համառօտութեանը պատասխանելու, մինչդեռ մեր բուն պատասխանագիրը հրատարակուիլ սկսած էր Հայրենիք լրագրոյ մէջ, յորում կը տեսնուի թէ մի առ մի և մանրամասնօրէն իր գրածները հերքած ենք, որոնք բնականաբար Ձեր համառօտութեան մէջ չէին կրնար մանրամասնաբար տեսնուիլ։

Բայց Ցնտեսեան էֆէնտի, իր այս վերջին պատասխանին մէջ բռնած փախըստական ճամբան շատ ցուցուցած էր, որ բաւական կը համարինք մեզ։ Ու հաւանականութեան միայն դիմեր է խնդրագրքիս ընդօրինակութիւն մ'ըլլալը հաստատելու համար. իր կաթնած փաստերէն յուսահատ, իր սխալն ուղղելու մասին թող թէ ամենայն երկիւղածութեամբ խնդրինքը ազգային երաժշտաց տրուածն անուանելու վիճեր է. մինչդեռ հայկական ձայնագրութեան «առաջին հեղինակութեան» փառքն ուրիշի չէր ուզեր տալ։

Սակայն հնացեր է դիւթեան հեղինակն ըլլալ, այլ միայն զայն բացատրելու հեղինակութիւնն իրեն վերապահեր է։

Ուրեմն իր դասագրքին՝ որուն անունը կայ ինք չկայ, ընդօրինակիչ ցուցուած մասերէն մեկ միայն այս բացատրութիւն բռնած կէտը, որն որ եղանակաց տեղափոխութեան կանոնին մէջ ըրած է եղեր, եւրոպական սքալային վրայ հիմնելով։ Այս առարկութեան պատասխանն ալ իր մէջն է, եթէ ինք իր քովէն նոր բացատրութեան եղանակ մը հնարած է, թող ցուցնէ. և եթէ եւրոպական սքալան իրեն հիմ բռնած է, այդ հիմը իր դիւտը չէ, այդ հիմը, ինչպէս որ ինք աչք ունի տեսեր է, ականջ ունի լսեր է, այսպէս ուրիշներ ալ կըրնան տեսնել, բաւական է որ հայկական և եւրոպական ձայնագրութիւն միանգամայն ուսած ըլլան։

Քիչ մը խելք ունեցողը կրնայ աս առանձ ըլլալը գտնել։ Ցնծազինն այն է որ Ցնտեսեան էֆէնտիի բացատրութեան եղանակին իմս է ըսելն ալ բացատրութեան կը կարօտի։ Աստնի նիւթի մը մէջ իբր մէկը կըսէ թէ այս ձև բացատրութիւնն իմն է, ես առաջին անգամ գործածած եմ, պէտք է որ իմս առած եղած բացատրութեան ձևերն յառաջ բերել, և անոր քով դնել իրն ալ, որպէս զի ընթերցողն ալ դիւրաւ գտնէ. մենք անգամ մտածել կարող եղինք թէ ի՞նչ է արդեօք այն բացատրութեան եղանակը, որ մենք չունինք եղեր երբեմն, և մեր չունենալն ալ Ցնտեսեան էֆէնտի գիտէ եղեր, սակայն մեք զայն չունենալնիս չը գիտենք եղեր։ Այս տարաշան տպագրական առարկութիւն դեռ նոր կը սեռնէ գրական ասպարէզը. բայց ամօթ համարելու չէ, զի իր օրինակն նոր սրճափուած է հայկական ձայնագրութեան արհեստը, բնականաբար առանց տպագրական դիտողութեանց ալ պիտի ենթարկուէր. առաջին անգամ ես գտայ չէ, ես էի որ առաջին անգամ գործածեցի։

[illegible]

. . . Խմբագիր Մասիս պատուական լրագրոյ.

Անհերքելի ճշմարտութիւն մ'է ըսել թէ մեր մէջ յօգուտ ազգին գործողներն խիստ քիչ են, իսկ խօսողներն շատ։

Յօգուտ ազգին գործողներուն մէջ յիշատակութեան արժանի է խումբ Մագաքեան Մեծ. Համբարձում էֆէնտին, որ իր հաստատամիտ և անյողդողդ բնաւորութեամբն ու անդուլ ջանքովը մեծամեծ ծառայութիւններ մատուցած է ազգին և դեռ կը մատուցանէ, ծառայութիւններ, որք խրատամբ գոհունակութեան արժանի են։

Վերջին 10—15 տարիներուն մէջ շատ մը ընկերութիւններ երևցան; բայց անոնցմէ խիստ շատերն առանց արդիւնք մը յառաջ բերելու ցրուեցան։

Իսկ Տաճատեան ընկերութիւնը՝ որ 13—14 տարիէ 'ի վեր կը շարունակէ, 450—500 լիրայի չափ հարստութիւն գիզած է այսօր։

Այս արդիւնքը մի միայն Մագաքեան Մեծ. Համբարձում էֆէնտիի գործունէութեան կը պատկանի, որ մինչև այսօր կը տքնի յիշեալ ընկերութեան զարգացմանն ու օգտին համար։

Մագաքեան էֆէնտիի գործունէութեան ասպարէզը միայն այսչափ չէ։

Սա ո՛ր ատեն որ Ենիգաբուի թաղին մէջ պաշտօնի գլուխ անցած է, միշտ ջանացած է իւր պաշտօնավարութիւնն արդիւնաւոր ընել, ինչպէս որ նոյն թաղի երկսեռ վարժարանաց յառաջադիմութեանն ու պայծառութեանը համար քիրտն ու աշխատութիւն բնաւ չխնայեր, և անդուլ կաշխատի ամսական ծախքերն հոգալ առանց ձանձրանալու և վհատելու։

Այս կարգի անձինք հազուադիւտ ըլլալով մեր մէջ, կը փափաքինք որ Մեծ. Մագաքեան էֆէնտի յարատևէ իւր ջանից մէջ, առանց բնաւ վհատելու իւր դէմ եղած խոչընդոտներէն։

Կը խնդրենք . . . Խմբագրապետ տէր, որ բարեհաճիք հրատարակել ներկայս Ձեր պատուական լրագրոյն մէջ։

1875 յունիս 4   Մնամք . . .

(Շարունակելի)

ԱԶԴ

Յառաջիկայ կիւրակէ 8 յունիս Հայկական ընկերութեան ընդհանուր ժողովը պիտի գումարուի 'ի Հայկական Զրօսարան ճիշդ ժամը 7 ին։

Կը խնդրուի Մեծարգոյ ընկերներէն որ եթէ ընկերութեանս յառաջդիմութեանը կը փափաքին, նոյն օրը գտնուիլ բարեհաճին առանց զլացութեան։

Կարգ խնդրոց

Ընտրութիւն Տնօրէն ժողովոյ.

Նախկին Ընդ. ժողովոյ մէջ ընկերի մը կողմանէ առաջարկութեան մը վրայ (որ Յանձնաժողովոյ մը քննութեանը յանձնուած էր) պատրաստուած տեղեկագրութեան ընթերցումը։

1875 յունիս 1   Հայկական Ընկ.
Սամաթիա   Ընդհանուր ժողովոյ
Բ. Ատենադպիր   Բ. Ատենապետ
Մ. Արծրունեան   Յ. Վարդանեան

ԿԻՐԱԿԻՆ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
Ի ՊԼՏՍ ՄԱՆԿԱՆՑ

Կը գտնուի 'ի գլխաւորաբար Կ. Պօլիս Ռուբեան Համամ ճատտէսի Աշըր էֆէնտի խան թիւ 6. գին 40 փարա։

Հարիւրէն աւելի գնողաց հարիւրին 25 դրշ։

Մանր տղայոց համար ամենէն յարմարագոյնն է այս քերականը, որ ընթերցանութեան ուսումը զուարճալի ընելով կը դիւրացնէ։

ՏՈՔԹԷՕՐ Մ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Իր բնակութիւնը հաստատած է 'ի Ղալաթիա, Հայոց եկեղեցւոյ փողոց թիւ 12 տունը, ուր պատրաստ է ամեն օր մինչև կէսօր հիւանդ ընդունիլ, և երեքշաբթի օրերն ալ ձրի դարմանել։

ՇԱՏ ԱԺԱՆ ԶՐՀԱՆՆԵՐ

Ա. Մ. Մինասեան եւ Ընկերք կը ծանուցանեն արդոյ հասարակութեան որ ձեռքերնին գտնուած երեք հարիւրէն աւելի Ամերիկայի պատուական Զրհաններ, թէ նուագ եւ թէ շատ խորունկ հորերու յատկացեալ, սոյն ամառուան եղանակին բոլորն ալ ծախելու համար շատ աժան պիտի տան։

Խորունկ հորերու Զրհանն՝ Անգղիոյ Զրհաններուն նման պժգալութիւններ չունենալով՝ շատ դիւրութեամբ կը հաստատուի ու երկար ատեն չաւրելով միշտ աղէկ ու դիւրաւ կը բանի։

Ա. Մ. Մինասեան և Ընկերաց
Ամերիկեան վաճառատուն
Ղալաթիա

ՇԱՏ ԱԺԱՆ ՔԱՐԵՕԼԱՆԵՐ

Ա. Մ. Մինասեան եւ Ընկերք կը ծանուցանեն արդոյ հասարակութեան որ ձեռքերնին գտնուած չորս հարիւրէն աւելի զանազան գեղեցիկ քարեօլաներն ալ ամառուան եղանակին բոլորն ալ ծախելու համար սովորական գիներէն շատ աժան պիտի տան։

Ամերիկեան վաճառատուն
5   Ղալաթիա

ԻԼԱՆ

Ասաքիրի Շահանէ էրզագ անպարընա լուզումի օլուպ մինաքասայէ գօնըլան 400·000 քըյէ պիրինճի ալա Սիպիր եաղըրը պեհէր քըյեսի 14 ղրուշ 30 փարայա օլարագ Թալիպի էօհաէսինտէ օլուպ հազիրանը բուլունմենին ... փարար երթեսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէքինտէն, իթա թալիպ օլանլարըն էվ...

մի մեզքիրաէ Տարի Շուրայի ապքէ-րիյէ կէլմէլէրի ։
4 Հազիրան 1875
Պապը Մէրտաքէրի 1

Ասաքիրի Շահանէ հայրխանայի իչին պիր սէնէ զարֆընտա լուզում օլան մայի մ'էլ միքտար ատտան մէկ-գիի մինաքասայէ քօնուլարագ պէ-հէր քանտարը 17 զրշտա թալիպի էօհտէսինտէ օլտու զուհտտա, մինա-քասատըհտա պուլունմագ խըթէլէն-լէրին հազիրանը բունինին ծն ալթընճը փազար էրթէսի կիւնինէ քատար տարի Շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի ։
4 Հազիրան 1875
Պապը Մէրտաքէրի 2

Ասաքիրի Շահանէ Մուլթաղ դօ-միսիօնտա լուզում օլաշ մինա-քասայա դչիւլան ծն իքի պին գըյէ էօրըլ գըրգըմը քէչի քըլընը պէհէր քըյէսի սէքիզ ղրուշ օթուզ փարա-յա օլարագ թալիպի էօհտէսինէ օլուպ հազիրանը բուժինին թօքուզունճու փազար էրթէսի կիւնի զարարը գաթիի վէրիլէճէյինտէն, թալիպ օլանլարըն նէզմի մէզքիւրտէ Տարի Շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի։
2 Հազիրան 1875
Պապը Մէրտաքէրի 1

Les annonces pour la France sont exclusivement reçues à Paris, chez M. Orain, 9, Rue Drout, et les annonces pour l'Angleterre à Londres, chez M. E. Micoud, 12 St.-Peter's Steert Islington.

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ
ՉԻԹԼԻԻ
ՊՐՈՒՍԱՅԻ ՄՕՏ

կայսերական հրամանագրով վաւերեալ

Այս Հանքային ջուրն Եւրոպայի մէջ գտնուած միեւնոյն կարգի ջրոց հետ կրնայ մրցիլ իւր բուժական յատկութեամբը։

Կը վաճառուի մեծ եւ փոքր քանակութեամբ՝ Կ. Պոլիս՝ վարձակալ ընկերութեան կեդրոնատեղին Սուլթան Համամ թիւ 11, Կ. Պոլիս Եէնիճամի փողոց թիւ 16, 18, 20 եւ 22 Տէլլա Սուդայի դեղարանը եւ մայրաքաղաքիս ամեն դեղարանները։

ՄԷԼԱՆՕԺԷՆ
ՃԵՐՄԱԿ ՄԱԶԵՐ ՆԵՐԿԵԼՈՒ
ԳԵՐԱԶԱՆՑ ԴԵՂ.

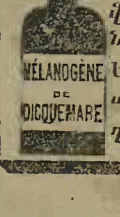

Որ մէկ վայրկենի մէջ և ամեն գունով կը ներկէ մազերն ու մօրուքները, առանց մորթին վնաս մը տալու և առանց բընաւ հոտ մ'ունենալու ։
Կը գտնուի Տէլլա Սուտայի Զօպան օղլուի և Քիւչիւքեանի դեղարանք ։

DIETZ & Co.,
St. Paul's Buildings,
Carter Lane,
LONDON,
ՀՆԱՐԻՉ ԵՒ ԿԵՐՏԻՉ
ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ
ԼԱՄԲ ԲԱՐԱԿՕՆ

կանթեղին, որոց տեսակներն են.
Սեղանի կանթեղ
Դահլիճի „
Գնատեխայի „
Եկեղեցւոյ „
Գործարանի „
Երկաթուղւոյ „
Շոգենաւի „
Ամեն ձեւով եւ մեծութեամբ, որ 11էն մինչեւ 25 մոմի լոյս կուտան միշտ սպիտակ եւ պայծառ ։
Գիները խիստ չափաւոր ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ
1875 ՅՈՒՆԻՍ 1 ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ
ՄԻՆՉԵՒ ՅՈՒՆԻՍ 30

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ ԲԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Բօսֆօրէն էջնող շոգենաւները

11 Եէնիմահալլէ · Պէօյիւքտ. Թարապիա, Եէնիք. Իսթէն. Էմիրկ. Ր. Հիսար, Պէպէք, Արնաւուտք. Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ ։
11 30 Արնաւուտք. Գուրուչ. Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ, Գապաթաշ։
11 30 Պէյքօզէն, Բաչապ. Բիֆ. փաշա մահալ. Գանլը Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիքէ. Չէնկելք. Պէյլէրպէյ, Գուզկունճուք ։
12 Եէնիմահալլէէն Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիքէօյ, Պօյաճ. Ր. Հիսար. Պէպէք Արնաւ. Գուրուչէշմէ, Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ։
1 Ր. եւ Ա. Գավաքէն Եէնիմահ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Էմիրկ. Ր. Հիսար, Պէպէք. Արնաւ. Գուր. Օրթ. Պէշիկ ։
1 Պէյքօզ, Բաչապահճէ, Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտիլլի, Վանիքէօյ Չէնկելքէօյ Պէյլէրպէյ, Գուզկունճուք։
1 30 Արնաւ. Չէնկելքէօյ Պէյլէրպէյ, Օրթաքէօյ Գուզկունճուք, Պէշիկթաշ, Գապաթաշ։
2 15 Պէօյիւքտէրէ. Թարապ. Պէյքօզ Բաչապ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ ։
2 30 Եէնիմահալլէէն Մէզարպ. Պէօյիւքտ. Թարապիա, Եէնիք. Էմիրկ. Ր. Հիսար Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ. Գապաթ ։
3 45 Պէօյիւքտ. Պէյքօզ Բաչ. Բ. փաշա մահ. Գանլ. Ա. Հիսար. Գանտ. Վանիք. Չէնկելքէօյ, Պէյլէրպէյ ։
3 45 Եէնիմահալլէ Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Իսթէն. Էմիրկ. Ր. Հիսար, Պէպէք, Արնաւ. Օրթա. Պէշիկ.
4 30 Ր. եւ Ա. Գավաքէն Եէնիմահ. Պէօյիւքտ. Թար. Պէյքօզ, Եէնիք. Պօյաճ. Ր. Հիսար Արնաւ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկ ։
5 45 Պէօյիւքտէրէ. Թար. Եէնիքէօյ Էմիրկ. Ր. Հիսար Արնաւ. Պէյլէրպ. Օրթաք. Պէշիկթաշ։
6 15 Եէնիմահալլէէն Պէօյիւքտ. Թարապ. Պէյքօզ, Եէնիքէօյ. Էմիրկ. Գանլըճա. Ր. Հիսար, Գանտ. Արնաւ. Պէյլէրպ. Օրթաքէօյ. Գուզկունճուք Պէշիկթաշ. Իւսկիւտար ։
8 Եէնիմահալլէն Մէզար, Պէօյիւք. Թարապ, Եէնիք. Էմիրկ. Ր. Հիսար, Պէպէք, Արնաւ. Գուր. Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ։
8 45 Պէօյիւքտէրէէն Պէյքօզ Բաչապ. Չուպուգլու Գանլ. Ա. Հիսար. Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկելքէօյ Պէյլէրպէյ. Գուզկունճուք. Իւսկիւտար ։
9 Պէօյիւք. Թարապ. Պէյքօզ Իսթէն. Պօյաճ. Արնաւ. Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ ։
10 Եէնիմահալլէէն. Պէօյիւք. Թարապիա Եէնիք. Էմիրկ Ր. Հիսար Արն. Օրթաք. Պէշիկ.
10 30 Պէօյիւքտէրէ, Պէյքօզ, Բաչապ. Բիֆ. փաշա մահ. Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտ. Չէնկել. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
10 45 Եէնիմահալլէ, Պէօյիւքտէրէ. Թար. Եէնիք. Էմիրկ Արն. Օրթ. Պէշիկ.

Կամուրջէն ելնող շոգենաւները

12 Պէշիկ. Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք, Ր. Հիսար Էմիրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտէրէ. Եէնիմահ։
12 45 Գապաթաշ. Իւսկիւտար. Պէշիկթաշ. Գուզկունճուք. Օրթաքէօյ. Պէյլէրպէյ. Չէնկ. Արնաւ. Գանտիլլի. Ր. Հիսար. Գանլըճա. Էմիրկէն, Եէնիքէօյ. Պէյքօզ. Թարապիա. Պէօյիւքտէրէ. Եէնիմահալլէ ։
1 15 Պէշիկ. Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք, Ր. Հիսար. Պօյաճ. ըՍթէնի Եէնիք. Թարապիա. Պէօյիւքտէրէ. Եէնիմահալէ։
1 30 Իւսկիւտար. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Ա. Հիսար, Գանլըճա, Բաչապ. Պէօյիւքտ.
2 15 Պէշիկ, Օրթաք. Գուր. Արնաւ. Պէպէք, Ր. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք. Թար. Պէօյիւքտ. Եէնիմահ, Ր եւ Ա Գավաք ։
3 30 Իւսկիւտար. Գուզկունճուք. Պէյլէրպէյի Չէնկելքէօյ Վանիքէօյ. Գանտիլ. Հիսար. Գանլըճ. Չուպուգլու, Բաչապաղչէ. Պէյքօզ Պէօյիւքտէրէ ։
3 15 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Արնաւ. Ր. Հիսար. Էմիրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Եէնիմահ ։
4 45 Պէշիկթ. Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք Ր. Հիսար Էմիրկ Եէնիքէօյ. Պէյքօզ Թարապ. Պէօյիւքտ. Եէնիմահ.
5 30 Գապաթաշ, Իւսկ. Պէշիկթաշ, Գուզկ. Օրթա. Պէյլ. Չէնկ, Արնաւ. Ր Հիսար, Էմիրկ Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտ.
6 45 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Արնաւ. Գանտ. Ր. Հիսար, Պօյաճըք. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտ. Եէնիմահ.
8 15 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Արնաւուտքէօյ Պէպէք, Ր. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիքէօյ. Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ, Եէնիմահ.
9 30 Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ, Արնաւ. Հիսար. Պօյաճ. Եէնիք. Թարա. Պէօյիւ. Եէնիմահ. Ր. եւ Ա. Գավաք.
9 30 Գապաթաշ, Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Ա. Հիսար Գանլ. Բաչապ. Պէյքօզ ։
10 35 Պէյլէրպէյ. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտիլլի. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաչապ. Պէյքօզ. Թարապ. Պէօյիւքտէ.
10 30 Պէշիքթաշ. Օրթաքէօյ. Արնաւուտ. Պէպէք. Ր. Հիսար, Էմիրկ. Իսթէն. Եէնիք. Թարապիա. Պէօյիւք. Եէնիմահալլէ
11 Գուզկունճուք. Պէյլէրպէյ Չէնկելքէօյ Վանիքէօյ, Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճա, Բաչապահճէ, Պէյքօզ ։
11 Պէշիկթաշ. Օրթաքէօյ. Գուրուչ. Արնաւուտքէօյ. Պէպէք. Ր. Հիսար Էմիրկ. Եէնիք. Թարապիա. Պէօյիւքտէրէ.
11 30 Գապ. Պէշիկթաշ, Գուզկ. Օրթ. Պէյլէրպէյ Չէնկ. Արնաւ.
12 Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ Արնաւուտք ։

Խասքէօյի շոգենաւաց երթեւեկութիւնը.

Ժամ	Խասքէօյէն Կամուրջ.	Ժամ	Կամուրջէն Խասքէօյ
11 30		11 45	
12		12 15	
12 30		12 40	
1		1 15	
1 25		1 45	
2		2 10	
2 30		2 45	
3		3 15	
3 30		3 40	
4		4 15	
4 30		4 45	
5		5 15	Պէշիկթաշ հանդիպելով
5 30		6	
6 5		6 40	
6 45		7 45	
8		8 15	
8 30	Պէշիկթաշ հանդիպելով	8 40	
9		9 15	
9 25		9 45	
9 50		10 10	
10 15		10 35	
10 35		10 50	
11		11 10	
11 20		11 35	
11 35		11 50	
12		12 5	

Այս լրագիրը շաբաթը երեք անգամ կը հրատարակուի, երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը ։ Բաժանորդագրութեան տեղերն են Կ. Պոլիս Ջինիլի խան վերի յարկը թիւ 15 Մասիսի խմբագրատունն

Իսկ գաւառաց մէջ հետեւեալ հոգաբարձուաց սեննակները ։
ԻԶՄԻՐ. Սահակեան աղա Տէտէեան.
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Խօսրով էֆ. Եսկիճեան.
ՊՐՈՒՍԱ. Սահակեան աղա Թանկէրեան.
ԹԷՔԻՐՏԱՂ. Յովակիմ աղա Պեզճեան-արդեան ։
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Խաչատուր աղա Նալպանտեան
ԿԱՐԻՆ. Կարապետ պատուելի Զաքարեան.
ՎԱՆ. Կարապետ աղա Նալպանտեան.
ՄՈՒՇ. Մկրտիչ աղա Փօթիկեան.
ԵԱՇ. Մ. աղա Խաչիկեան.
ՖՈՔՇԱՆ Մկրտիչ աղա Աչճեան.
ԵՐԶՆԿԱՅ. Թադէոս աղա Բազրատունի։
ՍԻՎՐԻՀԻՍԱՐ. Սրժ. Տ. Ռուբէն.
Բոլոր քաղաքներէ ստորագրողներ ուզողներն ասս տեղերէն մէկուն հետ կրնան թղթակցիլ։

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԽԻԹԻՒՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ
Կ. ՊՈԼԻՍ ՋԻՆԻԼԻ ԽԱՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE INSURANC COMPANY	NORTHERN ASSURANCE COMPANY
ՆՈՐԹ-Հ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԷՆԹԱՅԼ	ՆՈՐԹՀԸՐՆ
Լոնտրայի և Էտինպուրկի ապահովութեան ընկերութիւն Անգ. Լը.	Լոնտրայի և Էպարտինի ապահովութեան ընկերութիւն Անգ. Լը.
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ 2,000000	Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ 2,000000
Վճարեալ դրամագլուխ 250,000	Վճարեալ դրամագլուխ 100,000
Պահեստի դրամ հրդե-հի ճիւղին դիզեալ 596,000—846,000	Պահեստի դրամ հրդե-հի ճիւղին դիզեալ 230,000—330,000
1872ին հրդեհի զուտ հասոյթը 794,000	Զուտ հասոյթ 1872ի 270,000

Ստորագրեալք իրենց բազմաթիւ յաճախորդաց և այս քաղաքիս ընդհանուր հասարակութեան կը ծանուցանեն որ իրենք վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուին, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանեն ։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումէ մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելնալովը՝ ընկերութիւնք կրնան աւելի մեծագումար ապահովութիւն բանողներու ինքզինք ներկայացունել ։

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունուիլ ինչպէս Բերայի Ղալաթիոյ և Պօլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները գիւղերը և գաւառները ։

Գիներուն և աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Միացեալ ընկերութեանց գրասենեակը Ղալաթիոյ Բէրչէմպէ բազարի մօտ Կլավանի խան թիւ 5 ։
Միացեալ գործակատար
Վ. Թ. ՍՈՒԱՆ